

De Kartini-prijs
van de stad Den Haag

Juryrapport

De Kartiniprijs wil initiatieven stimuleren en onder de aandacht brengen die bijdragen aan een gelijkwaardige positie en participatie van vrouwen en mannen in Den Haag. De prijs is vernoemd naar Raden Adjeng Kartini. Kartini werd in 1879 geboren als dochter van een Javaans regent. De deels Europees geschoolde Kartini verzette zich van jongs af aan tegen de traditionele normen en waarden die zij voor meisjes en vrouwen als onderdrukkend ervoer. Nog steeds is zij – ook buiten Indonesië – een inspiratiebron voor velen.

Het is dit jaar de zesde keer dat de Kartiniprijs wordt uitgereikt. De jury van de Kartiniprijs 2013 ontving 23 inzendingen waarvan een aantal voor dezelfde personen en instellingen, zodat het totaal aan voorgedragen kandidaten op 19 uitkwam.

De jury is driemaal bijeen geweest, heeft alle inzendingen met aandacht bekeken en heeft uit de vele goede inzendingen de drie voordrachten die hen het meeste aanspraken voor de prijs genomineerd. Tevens heeft de jury besloten tot een eervolle vermelding.

Dit rapport zal eerst ingaan op de eervolle vermelding daarna op de drie genomineerden. Tot slot zal de keuze van de jury worden beargumenteerd.

Eervolle vermelding

Bij de inzendingen voor de Kartiniprijs werd aandacht gevraagd voor een boek over 'exportbruiden'. Het is een onderwerp dat op TV al aandacht krijgt als emotie-onderwerp, in het kader van de opvatting 'liefde overwint alles', maar waarvan de ware problematiek nog onderbelicht blijft. Cultureel antropologe Ellettha Schoustra-van Beukering heeft nu het boek 'Kansen en hindernissen voor exportbruiden' geschreven, waarin zij de gender(on)gelijkwaardigheid belicht in interculturele huwelijksrelaties. Zij benoemt de juridische en culturele verschillen van getrouwde vrouwen en geeft tips hoe je valkuilen kunt signaleren en vermijden.

In een internationale stad als Den Haag vindt er gelukkig veel culturele vermenging plaats, met als gevolg dat er ook veel interculturele relaties tot stand komen. Het is goed dat vrouwen weten dat die relaties zich vaak niet zonder problemen ontwikkelen. De jury waardeert het zeer dat de schrijfster aandacht voor dit onderwerp vraagt en met tips komt voor vrouwen om hun positie veilig te stellen en de relatie toch een kans te geven.

Om de aandacht voor dit onderwerp te versterken, kent de jury het boek 'Kansen en hindernissen voor exportbruiden' van Ellettha Schoustra graag een eervolle vermelding toe.

De drie genomineerden:

Radjesh Madarie

- Radjesh is een vrijwilliger die traditionele grenzen doorbreekt en zich inzet voor de emancipatie van ieder mens. Acceptatie en gelijkheid zijn voor hem het uitgangspunt bij alles wat hij doet. Of het nu om homo-emancipatie of vrouwen-emancipatie gaat, of het nu om vluchtelingen, hindostaanse mannen of islamitische vrouwen gaat: Radjesh pakt het probleem aan en ondersteunt waar hij kan.
- Radjesh ziet zijn werk voor acceptatie en gelijkheid in een breed perspectief. Vrouwen nemen daarbij een wel heel belangrijke plaats in. Al van kind af aan beseft Radjesh hoe moeilijk vrouwen het nu nog hebben, vooral vrouwen uit bepaalde etnische groepen zoals hij als Hindostaan en opgegroeid in Suriname, maar al te goed weet. Hij zet zich dan ook zeker in voor de rechten van vrouwen in de Hindostaanse gemeenschap. Hij kent de taal, de cultuur en de godsdienst en heeft daardoor ook een goede toegang tot deze groep. Dit stelt hem in staat om Hindostaanse mannen in persoonlijke gesprekken te ondersteunen met adviezen die ten goede komen aan hun vrouwen. Op die manier is hij actief om verstoorde relaties, waar vooral de vrouwen het slachtoffer van zijn, weer te herstellen en de mannen tot betere inzichten te brengen.
- Radjesh heeft als vrijwilliger gewerkt voor het Rode Kruis, het Aids Fonds, het KWF Fonds, de Stichting Vluchteling, en het COC. Momenteel werkt hij voor de Stichting Rainbow voor de acceptatie van homoseksualiteit.

De Jury waardeert zijn persoonlijke betrokkenheid en zijn brede inzet. Een echte voorvechter, die zijn idealisme in de praktijk brengt. Door de combinatie van hart en hand geniet hij groot vertrouwen bij velen. Hij schroomt niet om Kamerleden op de hoogte te brengen van maatschappelijke ongelijkheid. Volgens ingewijden moet een passage uit de Kersttoespraak van de Koningin gezien worden als een antwoord op een brief van Radjesh met het verzoek om bescherming van homorechten.

Lide van der Vegt

- Lide heeft Stichting Mammарosa opgericht om buitenlandse vrouwen informatie te geven over borstkanker. Toen ze tien jaar geleden zelf borstkanker kreeg, merkte ze hoe moeilijk het was om de juiste informatie te krijgen. Ze realiseerde zich dat het voor vrouwen die geen Nederlands spreken en die uit een andere cultuur komen, nog moeilijker moest zijn. Daarom begon Lide met een veeltalige internetsite, die vrouwen helpt om meer te weten te komen over borstkanker en hen tegelijkertijd helpt met hun ziekte om te gaan.
- Mammарosa heeft wekelijks een lotgenotenspreekuur in het Gezondheidscentrum Rubenshoek en maandelijks lotgenotenbijeenkomsten in het Multicultureel Ontmoetingscentrum Heilig Hart. Zo schakelt Lide lotgenoten in om anderen te helpen. Met deze zinvolle activiteit versterkt ze het zelfvertrouwen van vrouwen.

De Jury heeft veel waardering voor het feit dat de persoonlijke ervaring hier inspiratie is geweest om zich in te zetten voor anderen, met name voor vrouwen in een moeilijker maatschappelijke positie. Lide van der Vegt is bereid buiten de eigen kring te kijken en taboe's te doorbreken. Haar hele aanpak is gericht op solidariteit met andere vrouwen. Ook mannen betreft ze bij de benadering van dit gevoelige onderwerp, waarbij ze de juiste toon weet te vinden in interculturele gesprekken. Mede door de professionele aanpak van de website Mammarosha komt het onderwerp vrouwen en borstkanker bij veel groepen nu uit de taboesfeer.

Matroesjka

- Matroesjka is een leerwerk- en ontwikkelingstraject voor (alleenstaande) moeders en kinderen. Ongeacht de achtergrond, de problematiek of de herkomst, krijgen moeders en kinderen een eerlijke kans om zich te ontwikkelen om uiteindelijk weer mee te draaien in de maatschappij. De combinatie van gerichte dagbesteding voor de moeders en kinderopvang voor de kleintjes, maakt het mogelijk voor deze vrouwen om de eerste stap te zetten naar werk.
- Matroesjka biedt uitdagende dagbestedingsactiviteiten (kunst- en naaiatelier, Nederlands, computervaardigheden, moedergroep). De kinderen krijgen professionele spelbegeleiding. Daarnaast heeft Matroesjka nu drie bijzondere leerwerktrajecten: een tweedehands furniturenwinkel, een kindwinkel en een bloemenwinkel. Zo krijgen deze vrouwen weer zelfvertrouwen en leren ze vaardigheden die nodig zijn in een werksituatie.
- Matroesjka is een onderdeel van de Stichting dr. Schroeder van der Kolk Bedrijven en richt zich op moeders die een geringe maatschappelijke en psychosociale weerbaarheid hebben. Door het maatschappelijke isolement van de moeders wordt de ontwikkeling van de kinderen ook bemoeilijkt. Omdat Matroesjka zich zowel om de moeders als om de kinderen bekommert, is het voor deze vrouwen mogelijk om zich te ontwikkelen en ook hun kinderen goede kansen te geven.

De Jury waardeert de inzet van Matroesjka voor een groep meisjes en vrouwen die maatschappelijk uit de boot dreigen te vallen. Op hun complexe sociale problematiek is de gebruikelijke hulpverlening vaak niet volledig ingesteld. Het maatschappelijk isolement is ook schadelijk voor hun kinderen, waardoor een vicieuze cirkel van maatschappelijke uitsluiting voor volgende generaties kan ontstaan. Matroesjka brengt hen praktische vaardigheden bij, leert ze verantwoordelijkheid te dragen, ook voor hun kinderen en ondersteunt hen bij de opvoeding. Matroesjka is een professionele organisatie, die met de leerwerkbedrijven zelfvoorzienend probeert te zijn.

De meisjes en vrouwen bij Matroesjka zetten de eerste stap op de weg naar participatie in de maatschappij met als uiteindelijk doel zelfstandig te kunnen functioneren, in je eigen inkomen te kunnen voorzien en je kinderen goed te kunnen opvoeden.

Keuze van de jury

Het was voor de jury niet eenvoudig om uit deze drie zeer goede kandidaten een winnaar aan te wijzen.

De brede inzet van Radjesh, zowel op het gebied van vrouwen- als van mannenemancipatie, geeft aan dat emancipatie op vele manieren kan worden bevorderd.

De aanpak van de Stichting Mamma Rosa is een voorbeeld voor de gezondheidszorg voor de samenwerking tussen lotgenoten en professionals bij taboeonderwerpen.

De activiteiten van Matroesjka zijn erop gericht om meisjes en vrouwen uit een maatschappelijk moeilijke situatie op weg te helpen naar maatschappelijke participatie.

Met de nadruk op vaardigheden en verantwoordelijkheden leren ze in de praktijk voor zichzelf en voor hun kinderen te zorgen. Met hun toegenomen zelfvertrouwen, ervaring en kennis kunnen ze de volgende stap maken naar een zelfstandige positie in de maatschappij die ook hun kinderen betere kansen biedt.

Uiteindelijk heeft de jury met meerderheid van stemmen besloten om de Kartiniprijs 2013 toe te kennen aan

Matroesjka

De jury van de Kartiniprijs 2013

Mw. Irene van Geest, *voorzitter en gemeenteraadslid D'66*

Mw. Stephanie van Westrhenen, *hoofd uitkeringssecretariaat Stichting Levi Lassen*

Mw. Bettie van Alkemade, *feministe/radio-presentator*

Dhr. Hermen van Dorp, *consulent Mara projecten (ondersteuning migrantenorganisaties, geestelijke zorg, opstap voor zwerfjongeren)*

Mw. Mila Ramdharie, *volwassenenwerker Stichting Jeugdwerk*

Den Haag, 8 maart 2013